

УДК 331.3.378.12

Скорина Т.М.

аспірант кафедри міжнародної економіки
Національного університету водного господарства
та природокористування

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПРОГНОЗУВАННІ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN PREDICTING INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF HOTEL ENTERPRISES

АНОТАЦІЯ

У статті доведено, що реалізація державно-приватного партнерства у стимулюванні розвитку туризму дає можливість формувати інформаційну базу міжнародної конкурентоспроможності готельних підприємств, а на її основі й прогнозувати. Визначено наявні у світі моделі стимулювання розвитку туристичної і готельної індустрії. Визначено, що в Україні реалізується європейська модель. Проілюстровано на прикладі м. Львова практичний аспект реалізації державно-приватного партнерства цивілізованого розвитку ринку послуг туристичних, готельних та праці. Запропоновано поширити досвід Львова в межах держави для прогнозування міжнародної конкурентоспроможності готельних підприємств.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, прогнозування, міжнародна конкурентоспроможність, готельні підприємства.

АННОТАЦИЯ

В статье доказано, что реализация государственно-частного партнерства в стимулировании развития туризма дает возможность формировать информационную базу международной конкурентоспособности гостиничных предприятий, а на ее основе и прогнозировать. Определены существующие в мире модели стимулирования развития туристической и гостиничной индустрии. Определено, что в Украине реализуется европейская модель. Проиллюстрировано на примере г. Львова практический аспект реализации государственно-частного партнерства цивилизованного развития рынка услуг туристических, гостиничных и труда. Предложено распространить опыт Львова в рамках государства для прогнозирования международной конкурентоспособности гостиничных предприятий.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, прогнозирование, международная конкурентоспособность, гостиничные предприятия.

ANNOTATION

It is proved that the implementation of public-private partnerships in promoting the development of tourism gives the opportunity to form the information base of the international competitiveness of hotel companies, and based on it, and to predict. Identified existing model to stimulate the development of the tourism and hospitality industry. Determined that Ukraine implements European model. Illustrated on the example of Lviv the practical aspect of implementation of public-private partnership development of the civilized market of services tourism, hotel and labor. Proposed to extend the experience of the Lviv city within the state with the purpose of forecasting international competitiveness of hotel companies.

Keywords: public-private partnership, forecasting, international competitiveness and hotel businesses.

Постановка проблеми. Наміри держави щодо активної участі в процесах міжнародної інтеграції, розвитку економічних зв'язків і туризму, формуванні іміджу країни можуть бути успішно реалізовані завдяки діяльності

готельних підприємств. Саме готельні підприємства продукують послуги для туристів у маркетинговому ланцюгу і разом із туристичними забезпечують притік іноземної валюти до країни. Надаючи послуги для іноземних туристів, готельні підприємства реалізують власну міжнародну конкурентоспроможність.

У сучасних економічних умовах успіх готельного підприємства в конкурентній боротьбі значною мірою залежить від прогнозування його підприємницької діяльності. Різке зростання значення цих процесів зумовлене багатьма глибокими об'єктивними причинами, зокрема, суттєвими змінами середовища, появою нових запитів та очікувань споживачів, удосконаленням інформаційних мереж, трансформацією ролі людських ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Світова наука сформувала певну систему знань про конкурентоспроможність. У наукових працях зарубіжних учених І. Ансофа, Ж.Ж. Ламбена, М. Портера, Г.Л. Азоєва, С.А. Джанджуазової, Р.А. Фатхутдінова розглядаються теоретичні аспекти суті та оцінки конкурентоспроможності. Дослідженням проблем прогнозування підприємницької діяльності присвячено безліч праць як зарубіжних учених (Дж. Боуэна, Ф. Котлера, Дж. Мейкенза, М.Х. Мескона, Дж.Р. Уокера), так і вітчизняних (В.В. Вітлінського, І.Л. Сазонця, І. Ханіна та ін.). Вивченню власне діяльності готельних підприємств присвячені праці вітчизняних учених М. Бойко, Є. Супрунової, Ю.Ю. Леонтьєвої, К.А. Рудакової та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте не розробленою дотепер і потребує теоретичного, методичного і практичного вирішення значна кількість нерозкритих питань щодо прогнозування міжнародної конкурентоспроможності готельних підприємств. Це потребує науково обґрунтованого перегляду концепта управління, а саме однієї із його головних функцій – прогнозування.

Мета статті полягає у зборі та формуванні достовірної вихідної інформаційної бази для реалізації цієї управлінської функції, поєднуючи потенціал держави та бізнесу на засадах партнерства в умовах наростання ринкової конкуренції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процесу прогнозування завжди передують оцінка та аналіз тенденцій розвитку явища чи процесу. Загальновідомо, що прогнозування – це передбачення та проектування змін у майбутньому на основі узагальнення тенденцій нинішнього стану.

Одним із показників оцінки міжнародної конкурентоспроможності готельних підприємств є кількість фактично проведених ліжко-днів іноземцями в готелях України. Якщо оцінювати цей показник у регіональному розрізі, то безумовними лідерами є м. Київ, Львівська та Одеська області. Проте важливим є не просто оцінка кількісних значень (обсягів), а темпів їх зростання (швидкості). Якщо порівнювати їх у трьох лідерів, то серед них абсолютна першість належить Львівській області. Саме Львівщина має вдвічі вищі темпи порівняно з конкурентами (рис. 1).

Звісно, що важливо з'ясувати причини такого успіху і де вони криються. Саме міжнародна конкурентоспроможність готельних підприємств формується за безпосередньої участі суб'єктів підприємницької діяльності та участі органів влади.

У світовій практиці виділяють три основні моделі стимулювання розвитку туристичної індустрії, а отже, й гостинності як суміжної до неї.

1. Модель ринкової «самоорганізації». Вона базується на тому, що в державі відсутній централізований орган туристичної адміністрації,

а всі питання вирішуються суб'єктами ринку самостійно. Вона є характерною для США.

2. Модель із широкими державними повноваженнями. Зокрема, Міністерству культури і туризму щодо сприяння та пріоритету діяльності туристичних суб'єктів, а саме надання додаткових преференцій і звільнення від сплати податків, виділення бюджетних коштів на просування внутрішнього і в'їзного туризму, державного фінансування значущих проектів туристичної індустрії, підготовки кадрів та багато іншого [2; 3]. Прийняття відповідних нормативно-законодавчих актів на рівні держави. Ця модель реалізується в Туреччині та Єгипті.

3. Модель європейська, що базується на співробітництві та взаємодії держави (органів влади) з приватним бізнесом, що зумовлює появу змішаних за формою власності інституцій у туристичній сфері – державно-приватного партнерства [3; 4], що найбільш удало реалізовано в європейських країнах, питома вага яких, за даними ВТО, ставить третину світових туристичних прибуттів.

Саме за європейською моделлю стимулювання розвитку туризму і готельного бізнесу працюють у місті Львові. Свідченням цього є функціонування «Львівського туристичного барометру» – онлайн-проекту щодо кількості туристів у місті [5], який ініційований відділом туризму Львівської міської ради. Орган місцевого самоврядування – Львівська міська

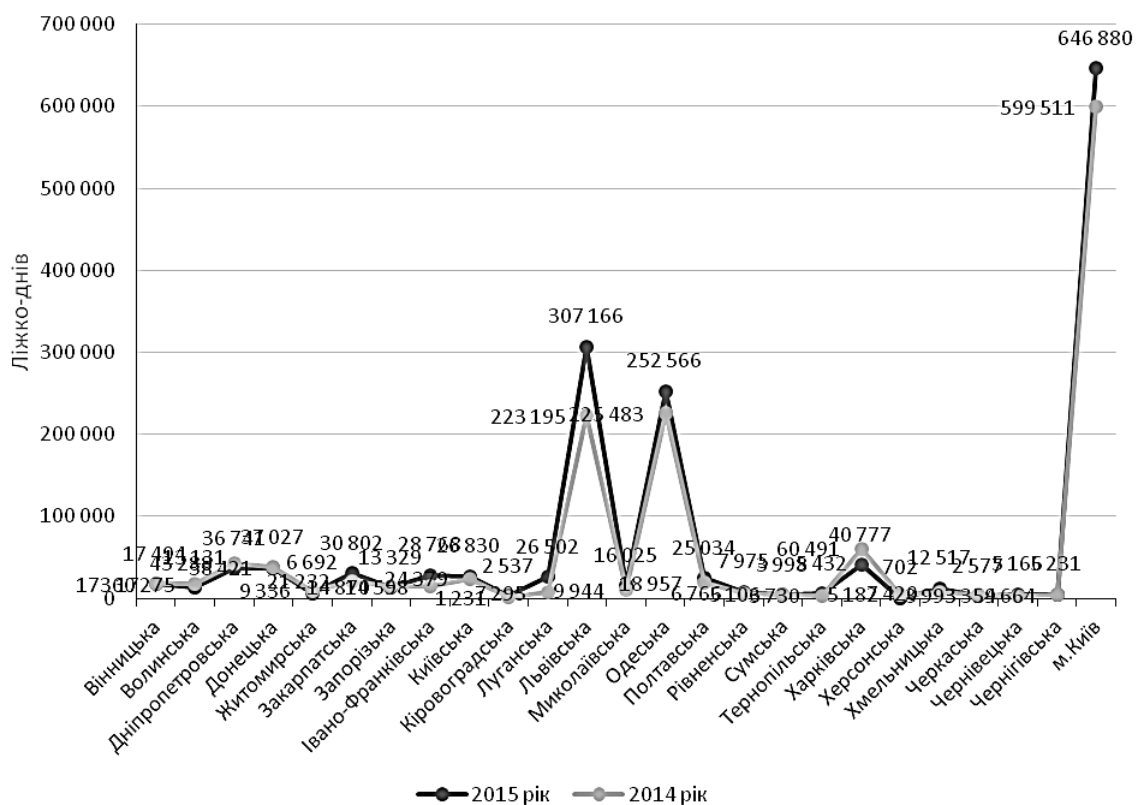

Рис. 1. Динаміка кількості фактично проведених ліжко-днів іноземцями в готелях України в регіональному розрізі [1]

рада – вступила до Європейської маркетингової асоціації міст у січні 2013 р. Основною метою діяльності Асоціації є підвищення конкурентоспроможності і ефективності європейських міст, а сама Асоціація є платформою для конференцій, зустрічей; обміну знаннями, передовим досвідом; отримання порад від провідних фахівців; розширення власної мережі і побудови нового бізнесу за світовими стандартами.

Діяльність «Львівського туристичного барометру» спрямована на збір інформації про те, коли саме Львів відвідують туристи, з яких країн вони прибувають та яка тривалість їхнього перебування, зміцнення співпраці міста і бізнесу задля розвитку туристичної галузі Львова, для якісного аналізу та ефективного управління туристичними потоками і туристичною діяльністю у цілому. Принцип, за яким діє Львівський туристичний барометр, – конфіденційність. Учасниками проекту є 33 готелі,

18 хостелів, 1 аеропорт, 3 центри туристичної інформації. Нині діє 46 активних підприємств, але заплановано підключення всіх учасників.

Учасники проекту «Львівський туристичний барометр» завдяки функціонуванню проекту мають можливості:

1) отримувати якісну інформацію про стан туристичного ринку та визначати свою позицію на ринку;

2) бачити динаміку туристичних потоків у місті;

3) особливі пропозиції для гостей в інших містах та виходи на нові ринки збуту власних послуг;

4) оцінити власну позицію на ринку туристичних послуг.

Кожний учасник проекту до 20-го числа місяця, що слідує за звітним, подає інформацію. Вона зводиться і подається графічно і в таблицях, що відображено на рис. 2 і табл. 1.

Важливо, що зібрана інформація сортується в розрізі країн, з яких прибувають туристи і

Таблиця 1

**Динаміка кількості ліжко-місць, проведених іноземцями в готелях м. Львова
в розрізі країн прибуття, осіб
К-сть ліжко-місць**

	Вересень 2015	Жовтень 2015	Листопад 2015	Грудень 2015	Січень 2016	Лютий 2016	Березень 2016	Квітень 2016	Травень 2016	Червень 2016	Липень 2016	Серпень 2016
Сума:	21218	18281	26577	23692	20195	17363	23062	19859	24182	23722	18058	25110
Україна	11414	9893	17554	16225	14142	11487	15809	12834	12726	15084	9809	13241
Польща	1337	1171	1667	1112	952	668	1310	2013	2387	2162	1397	3097
Туреччина	599	1548	1531	1170	903	1193	1292	999	1705	475	1555	1484
США	1013	501	1031	1052	615	784	557	474	1746	1133	730	1233
Німеччина	1020	585	570	714	442	739	475	436	2090	614	496	958
Інші країни	4129	2541	1816	1312	1444	801	957	621	978	1471	830	875
Китай	131	21	36	30	28	21	112	40	60	36	70	400
Великобританія	273	102	195	197	123	53	154	151	175	188	319	364
Ізраїль	0	120	124	87	76	179	156	85	186	192	329	335
Австрія	117	71	45	38	54	25	94	71	151	122	161	325
Канада	292	253	106	131	82	33	102	181	128	335	130	298
Італія	130	181	241	171	167	104	98	114	94	90	84	217
Азербайджан	0	68	65	115	45	40	109	22	46	43	111	197
Білорусь	192	79	183	242	208	127	203	125	225	146	193	181
Росія	145	171	106	109	178	82	187	82	112	225	147	163
Франція	288	86	99	119	88	66	110	113	207	147	114	152
Іспанія	103	42	129	53	39	53	78	403	55	53	132	134
Бельгія	0	22	37	31	15	17	197	67	112	65	75	126
Чехія	0	69	93	65	70	122	64	65	144	97	270	119
Данія	0	94	87	69	51	143	62	136	186	72	148	105

зупиняються в готелях, фіксуючи кількість проведених у них ліжко-днів.

Проте головним у «Львівському барометрі» є те, що зібрана інформація дає можливість для готелів, що є учасниками проекту, робити порівняльний аналіз і співставлення з готелями-лідерами, тобто бенчмаркетинг. А це все є основою для прогнозування запитів потенційних туристів і гостей підприємств готельного бізнесу (рис. 3).

У цілому по державі кількість працівників у готельних підприємствах скоротилася на 835 осіб у 2015 р. порівняно з попереднім.

Деяко протилежна ситуація склалася в соціально-трудовах відносинах готельних підприємств Львівської області (табл. 2) [1].

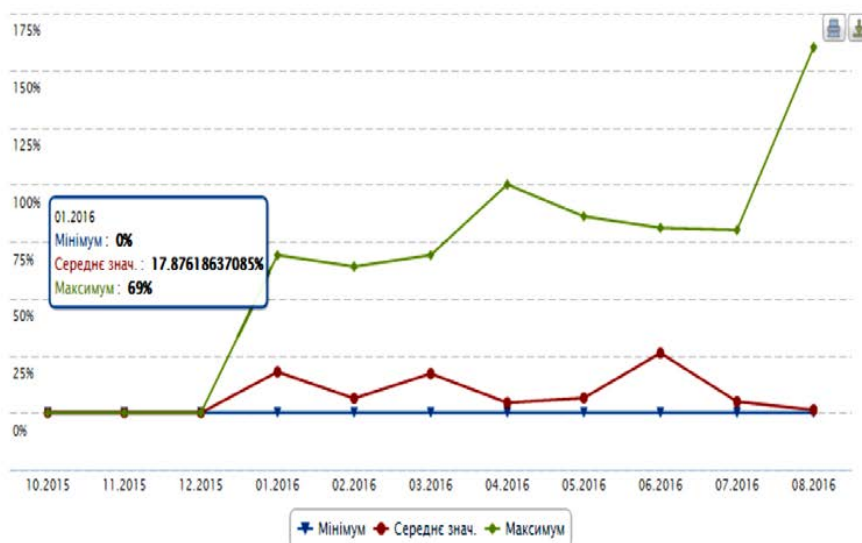
Якщо світовою є тенденція скорочення кількості зайнятих за стандартними формами, то не винятком є й ситуація в готельних підприємствах Львівщини. Проте динаміка кількості працівників у готельних підприємствах, що функціонують як фізичні особи, є відмінною. Саме в них лише за один рік кількість штатних працівників зросла на 48 осіб. Це, по-перше, свідчить про поступову ліквідацію дефіциту готелів економ-класу в Україні, а, по-друге,

Рис. 2. Динаміка розвитку ринку туристичних і готельних послуг м. Львова

Порівняльна статистика

Фільтрувати за: Типами Відстані від центру Номерним фондом Від 2015-10 До 2016-09

Коментарі за

Серпень 2016 року

- загальний % завантаження за серпень склав 69%
- Нікарагуа

Рис. 3. Порівняльна динаміка завантаженості готелів м. Львова

що відбувається еволюція вітчизняного готельного підприємництва, який зростає поступово й орієнтується на задоволення потреб нижчого споживчого сегменту, і, по-третє, що розвиток сучасної економіки відбувається на інноваційних засадах і конкурентні умови ведення бізнесу змушують його знаходити шляхи здешевлення середньої добової ціни послуги (готельного номеру) за рахунок зростання його завантаженості. Крім того, ведення сучасного готельного бізнесу змушує його власників і менеджерів використовувати низку нецінових методів конкурентної боротьби, а саме: впровадження систем електронного бронювання номерів, формування та підтримання в належному стані сайту готелю, проведення різного роду маркетингових акцій. Саме тому відбувається зростання кількості позаштатних працівників і у фізичних, і в юридичних осіб цього виду підприємницької діяльності. Крім того, рудиментом сучасного професійного життя працівника стає наявність стандартного робочого місця і дня. Використовувані електронні комунікаційні засоби дають можливість виконувати працівнику роботу для замовника, не перебуваючи на території роботодавця, тобто на робочому місці. Висока оснащеність працівника (комп'ютером, мобільним телефоном та Інтернетом) робить його відносно незалежним від робочого місця роботодавця, а визначається його професійними навиками, вміннями та компетенціями, що й зумовлює зростання кількості працівників готелів зі статусом «позаштатні» як у фізичних, так і в юридичних осіб – підприємців.

Таблиця 2

Динаміка кількості працівників готельних підприємств Львівщини

Зміна 2015 р. до 2014 р.		Кількість працівників, осіб	2014 р.		2015 р.	
ЮО	ФО		ЮО	ФЗ	ЮО	ФЗ
-7	+48	Штатних	2372	228	2365	276
+30	+7	Позаштатних	286	22	316	29

Висновки. Реалізація європейської моделі стимулювання розвитку туризму, що базується на партнерстві органів місцевої влади і приватного бізнесу, дає можливість формувати інформаційну базу про кількість проведених днів іноземцями в готелях регіону, а отже, свідчить про реалізовану та потенційну міжнародну конкурентоспроможність вітчизняних готельних підприємств. Зібрана на основі державно-приватного партнерства інформація є підставою прогнозування розвитку ринку туристичних і готельних послуг, ринку праці, а головне – міжнародної конкурентоспроможності готельних підприємств.

Перспективою подальших досліджень є вивчення досвіду інших територіально-адміністративних одиниць із можливістю поширення досвіду Львівщини в межах України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Статистичний бюлетень. Колективні засоби розміщення в Україні 2014,2015 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>.
2. Трусова Т.С. Аналіз макрооточення туристичних підприємств: політико-правовий аспект / Т.С. Трусова // Вісник Донецького інституту туристичного бізнесу. Серія «Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому». – 2013. – № 17. – С. 257–262.
3. Трусова Т.С. Роль держави у розвитку туристичного підприємства / Т.С. Трусова // Таврійський економічний журнал за матеріалами науково-практичної конференції «Стратегія розвитку сталого туризму» (Сімферополь, 24–28 липня 2012 р.) / За ред. П.А. Хрієнко. – 2012. – № 5. – С. 72–76.
4. Соловійова О. Організаційний механізм державного управління розвитком ринку рекреаційних послуг (європейський досвід) / О. Соловійова // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2010. – Вип. (14) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2010_1/10_sovrrp.pdf.
5. Львівський туристичний барометр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.touristinfo.lviv.ua/uk/b2b/Tourist%20barometr/2013/>.